

نقد و بررسی اثر "جمال آفتاب" سید حمید شریفی آل هاشم با رویکرد سمیوتیک

نقد و پژوهش هنری

اسماعیل رضایی

انتشارات: مهر صادق

نقد و بررسی اثر "جمال آفتاب" با رویکرد سمیوتیک

اسماعیل رضائی

صفحه آرای: سعید محمدجانی

ناظر فنی چاپ: رضا نوریان

انتشارات: مهر صادق

چاپ: آتیه طراحی و گرافیک محمدجانی

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ عدد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۰۳-۹-۲

آتیه طراحی و گرافیک محمدجانی: تهران/ ۷۰۱/ ۲۲۸۸-۷۰۱ / ۹۱۲۵۱۵۶۸۲۸

سرشناسه: رضائی، اسماعیل ۱۳۵۷

عنوان و نام پدید آورنده: نقد و بررسی اثر "جمال آفتاب" / رویکر مبولیک نقد و پژوهش هنری / اسماعیل رضائی

مشخصات نشر: تهران: مهرصادق، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص: ۲۱۵۲۱ م.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۱۰۳-۹-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: انگلیسی - فارسی

یادداشت: انگلیسی: Esmail Rezai, Analysis of Beauty Sun Painting by Hamid Sharifi Al Hashem An Semiotics Approach

یادداشت: کتابنامه

موضوع: نقاشی -- ایران -- نقد و تفسیر

موضوع: Painting--Iran--Appreciation

موضوع: نقاشی ایرانی -- زمینه و موضوع

موضوع: Painting, Iranian-- Themes, Motives

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- شهیدان -- مصور

موضوع: Iran- Iraq, 1380-1988-- Martyrs-- Pictorial Works

موضوع: نشانه شناسی و هنر -- ایران

موضوع: Semitics and Art-- Iran

شناسه افزوده: شریقی آل هاشم، حمید

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۷۵۹/۹۵۵۰۹۲

رده بندی دیویی: ۷۵۹/۹۵۵۰۹۲

شماره کتاب شناسی ملی: ۴۷۳۱۶۲۴

فهرست

۱۳	پیشگفتار
۱۶	مقدمه
۱۶	سمیوتیک در نقد اثر نثری
۲۲	واقعیت های عینی در ایجاز نثری با محوریت جنگ تحمیلی
۲۳	شاخص و مولفه های نهضت انقلاب امام حسین (ع)
۲۴	تأثیر نهضت انقلاب امام حسین (ع)، بر نهضت انقلاب اسلامی
۲۵	رسالت و مسئولیت هنرمند متعهد در خلق اثر انقلابی
۲۸	اثری با عنوان جمال آفتاب
۳۱	توصیف اثر جمال آفتاب
۳۴	جمال آفتاب در عالم ناسوت و ملکوت
۳۶	تشخیص نماد و نشانه های تشکیل دهنده در اثر جمال آفتاب
۳۶	توصیف نماد و نشانه های تشکیل دهنده در اثر جمال آفتاب
۵۱	تفسیر نماد و نشانه های تشکیل دهنده در اثر جمال آفتاب
۶۰	نتیجه گیری
۶۳	منابع و مآخذ

پیشگفتار

سمیوتیک^۱ اگر چه معنی واژه سمیوتیک به زبان فارسی به عنوان "نماد شناسی" ترجمه شده است. اما دلالت بر کاربرد و مفهوم کلی آن ندارد. به گونه ای می تواند روایتگر قسمتی از کاربرد آن باشد. به طور کلی "نماد شناسی" به عنوان یک رویکرد یا یک روش برای تجزیه و تحلیل آثار هنری می تواند کاربرد داشته باشد. که در این روش به زبان منتقد بیان می گردد. به همین سبب در زمان ها و مکان های مختلف می تواند تبدیل به ارزش و ضد ارزش گردد.

به صورت ساده تر می توان گفت در روش سمیوتیک هر یک از منتقدان می توانند، نمادها و نشانه های موجود در اثر را با ادله و اسلوب های خود که ریشه در عوامل و عنصرهای مختلفی دارد نقد کرده و به معنایهای متفاوتی بسط دهند. مطالعه و پژوهش نمادها و نشانه های موجود در اثر هنری به صورت جداگانه و یا گروهی در فرآیند نقد می تواند توسط منتقد به کارگیری گردد. در بقیه این نمادها و نشانه ها هستند که می توانند به ما بینش بیشتر از منابع اثر بدهند و در نتیجه می تواند معنی و مفهوم بیشتری را به مخاطب ببخشند. همه نقاشان و یا به عبارت بهتر هنرمندان در یک زبان تصویری با زیر مجموعه هایی هستند. اصول و قواعد تجسمی آغاز به خلق اثر می نمایند. زبان تصویری که توسط هنرمند ساخته و پرداخته می شود. سازه زیادی بین ساخت تصویر (نماد یا نشانه) و ایجاد زبان نوشتاری است. مطالعه این ماهیت چیزی است که تشکیل شد از اجزاء منحصر به فردی از زبان تصویری و نوشتاری که به عنوان سمیوتیک (نماد شناسی)، سمیولوژی (نشانه شناسی) شناخته شده است.

انقلاب اسلامی ایران در دنیا و در نوع خود بی نظیر بود، مباحث هنری و آثار خلقی شده در این دوره جایگاه و مولفه های مختص به خود را به همراه داشت. آثار هنری این دوره بازتاب کاملی از رویدادهای قبل و بعد انقلاب است. که اغلب این آثار از خصوصیات روایتی و دیالکتیک تشکیل شده اند. درحقیقت ظهور انقلاب اسلامی شرایطی و محیط جدیدی را برای هنرمندان و پدید آمدن آثار با محتوای بدیع و موضوعات انقلابی و اسلامی را در بر داشت. در چنین شرایطی، هنرمندان بر اساس فضای معنوی همسو با فرهنگ اسلامی، هنر انقلاب اسلامی را پایه گذاری کردند. هنر انقلاب را بایستی یکی از دوره های ماندگار فرهنگ و هنر در تاریخ اسلامی، منطبق با اسلوب های نوین ایران به شمار آورد. هنرمندان در این بازه زمانی با تکیه بر مبانی کهن ایرانی، اسلامی و همچنین با بهره گیری از هنرهای معاصر پا به عرصه وجود نهادند. این ترکیب استفاده از عناصرهای هنر کهن ایرانی و همچنین استفاده از فضاهای معنوی همسو با فرهنگ اسلامی، تریان بدیع فرهنگی هنری را در کشور ایجاد نموده و به سبب تلفیق این عناصر توسط هنرمندان به شکل هوشمندانه و برتری در ارتباطی ظریفی با یکدیگر در این بازه زمانی و مکانی آثار ماندگار انقلابی و اسلامی را خلق کرده اند.

تاثیر هنرهای انقلابی دیگر در دوران های مختلف در هر انقلاب اسلامی را نمی توان کتمان کرد. در اغلب هنرهای کشورهای کمونیستی یا کشورهای انقلابی که علیه نظام سابق پیغام کرده اند. موضوعات انسانی که در برگیرنده فقر، مرگ، بی عدالتی، سلطه اشراف، انقلاب و مسائلی با موضوعات انسانی و مردمی است. فرم و قالب این نوع هنرها نیز در همان مسیر هنر غرب قرار دارد. اما هنر انقلاب مفهومی بی سابقه است، فقط در هنر ایران بعد از انقلاب اسلامی مصداق دارد. نکته قابل توجه این هنر آن است. که این نوع هنر زیر مجموعه ای از سیاست یا ایدئولوژی نیست و سیاست در آن نفوذی ندارد. با تغییر سیاست ها، محتوا و قالب این نوع هنر

تغییر نمی کند. سیاست و هنر دو جلوه از یک حقیقت واحد هستند. یکی از بیشترین مولفه های آن ولایت و عشق را در خود نشان می دهد. به همین دلیل هنر انقلاب اسلامی با تاثیر پذیری از فرهنگ شیعه و همچنین تاثیر از هنر اسلامی جایگاه منحصر به فردی را در مقابل دیگر انقلاب ها دارا است. اثر "جمال آفتاب" یکی از اثرهای ماندگاری است که در این فضا به وجود آمده فرهنگی، اجتماعی و سیاسی با به کارگیری هوشمندانه المان، نماد و نشانه ها و ارتباط با نظام فکری، ایدئولوژی و فرهنگی ناب اسلامی، به دست و قلم توانای "سید حمید شریفی آل هاشم" در چهار گوشه قاب و در تاریخ سرایر از زمین جاودانه گردیده است.

